

รักษาสภาพ

พญาวานร สมุนไพรพรรณคุณร้อยโรค

อรุณรัตน์ ทองคำ / รวบรวม

ได้นำเสนอสมุนไพรไทยกันไปหลายฉบับแล้ว สำหรับสารนครศรีธรรมราชฉบับนี้ จะขอแนะนำสมุนไพรที่มีต้นกำเนิดจากประเทศกลุ่มอาเซียนของเรานะคะ ให้เข้ากับยุคสมัยเข้ากับสมัยกันหน่อย คิดว่าน่าจะมีความหมายสำหรับทุกท่านเนื่องจากเป็นสมุนไพรเดียวที่รักษาโรคได้อเนกอนันต์ คนไทยทั่วไปเรียกว่า พญาวานร หรือฮวานจ็อก นั้น มีชื่อวิทยาศาสตร์คือ *Pseuderanthemum palatiferum* (Nees) Radlk ฮวานจ็อก เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเวียดนาม ไม่ใช่พืชเมืองไทย ค้นพบในป่าทางเวียดนามเหนือ โดยในประเทศเวียดนามมีการนำมาทำเป็นชาสำหรับชน ดันพญาวานรนี้ เข้ามายังประเทศไทยเราก่อนสิบกว่าปีแล้ว

สมุนไพรพญาวานร หรือ ฮวานจ็อกถูกนำเข้ามาในเมืองไทย โดยทหารผ่านศึกสมัยสงครามเวียดนาม มีการปลูกขาย ราคาสูงมากในระยะแรก แต่เนื่องจากปลูกได้ไม่ยาก ขึ้นง่าย ปัจจุบันจึงมีการปลูกกันทั่วไป ราคาไม่แพง ดันพญาวานรได้ถูกนำเข้ามาในประเทศไทยกว่า ๒๐ ปีที่แล้ว เส้นทางของพญาวานรที่เริ่มเข้ามาแพร่หลายในบ้านเรา เริ่มจากพื้นที่ในแถบภาคอีสาน ตั้งแต่บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ เป็นต้นไป

ลักษณะทั่วไป เป็นพันธุ์ไม้เตี้ยๆ สูงประมาณ ๑ เมตรกว่าๆ แต่ก็ไม่ใช้ไม้ล้มลุก ดู่ เป็นพันธุ์ไม้ธรรมชาติ จึงไม่เป็นที่สนใจกับคนทั่วไป พญาวานรเข้ามาเมืองไทยทางภาคอีสานแถวๆ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ เมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา เป็นพันธุ์ไม้ใบอ่อนสีเขียว ปลายใบแหลม แตกกิ่งก้านสาขามาก ออกตามโคนง่ามใบ ใช้เคี้ยวใบสดๆ ก่อนรับประทานอาหารเช้า ๔-๗ ใบ มากน้อยแล้วแต่ชนิดของโรค กินสดๆ ง่าย ๆ ไม่มีรสฝาดเผ็ดแต่ประการใด ว่าจริงๆ แล้ว เปะตำปึงที่ว่าน่ากินกว่าจินนี่เหมาเยี่ย แต่หวานจืดหรือพญาวานรน่ากินกว่าเปะตำปึงเสียอีก ทั้งคุณค่าทางสมุนไพรจะเหนือกว่าด้วยซ้ำไป และไม่มีศัตรูพืชเหมือนเปะตำปึง คือ เพลี้ยแป้งที่เกาะอยู่ตามใต้ใบ ตามส่วนยอด ทำให้ยอดและใบหงิก แต่แก้ไขง่ายๆ โดยตัดส่วนยอดทิ้งเสีย ยอดอ่อนจะแตกใหม่ตามโคนง่ามใบ ไม่ควรใช้ยาปราบศัตรูพืช ฉีดพ่น เพราะจะเป็นอันตรายถึงผู้ที่เก็บใบไปกิน

คุณค่าทางสมุนไพร เป็นที่ยอมรับกับผู้ที่ใช้มาแล้ว นอกจากเบาหวานได้ผลอย่างดีแล้ว ยังรักษาโรคมะเร็ง ใช้หวัด อาการปวดเมื่อยตามร่างกาย อาการทางเดินอาหารไม่ปกติ โรคกระเพาะอาหาร เลือดออกตามลำไส้ ตับอักเสบ ไตอักเสบ ปัสสาวะเป็นเลือดหรือทึบขุ่น โรคตาทุกชนิด รักษาอาการ มดลูกหย่อนยานของสตรีที่คลอดลูกใหม่ๆ โรคความดันโลหิตสูง-ต่ำ ใช้กับสัตว์ก็ได้ เช่น ไก่หงาเป็นอหิวาต์ เป็นนิวคาสเซิล หรือจากการชนไก่ โดยให้กิน ๒-๓ ใบ ส่วนการขยายพันธุ์ทำได้ง่ายๆ เช่นเดียวกับเปะตำปึง คือ ตัดลำต้นเป็นซอกๆ นำไปปักชำ รากใหม่จะงอกออกมาภายใน ๗-๑๐ วัน เป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นง่าย โตเร็ว โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยช่วยแต่อย่างใด เจริญเติบโตได้ดีในที่ร่มหรือแดดรำไร

ใบ : ประกอบด้วยสารอาหารเช่น โปรตีน กรดอะมิโน และเกลือแร่ เช่น แมกนีเซียม แคลเซียม เหล็ก และทองแดง

องค์ประกอบทางเคมี : เป็นสารฟลาโวนอยด์ และอื่นๆ อีกหลายตัว มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ และต้านแบคทีเรีย และต้านเชื้อรา

การนำมาใช้ ส่วนสำคัญคือใบใช้เคี้ยวรับประทานสดๆ จะคั้นและกรองเอาน้ำขึ้นๆ รับประทานหรือต้มเป็นน้ำแกง รับประทานก็ได้ ส่วนเปลือกและรากไม้ สามารถต้มกลั่นเป็นสุราได้ด้วย ใบไม้ไม่มีกลิ่นและรสสามารถต้มเอาน้ำใส่ยา

ดื่มได้ ส่วนการรับประทานมากหรือน้อยอยู่ที่ธาตุ หนักเบา ของแต่ละคน โดยทั่วไปจะรับประทาน ๑-๔ ใบ คนที่มีอาการหน้ามือตาลาย หลังรับประทาน ๑๕ นาทีก็จะหาย ให้รับประทานติดต่อกัน ๗ วัน วันละ ๒ ครั้งก่อนอาหาร (ท้องว่าง)

๑. รักษาคนสูงอายุ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ทำงานหนัก เกิดประสาทหลอน
๒. รักษาอาการไข้หวัด ท้องไส้ไม่ปกติ
๓. รักษาอาการมีบาดแผล เคล็ด ชัด ยอก กระตุก
๔. รักษาอาการทางเดินอาหารไม่ปกติ
๕. รักษาอาการโรคกระเพาะอาหาร โรคเลือดออกในลำไส้เกี่ยวกับกระเพาะปัสสาวะ
๖. รักษาอาการคอฟอก ตับอักเสบ
๗. รักษาอาการไตอักเสบ ปัสสาวะเป็นเลือด ปัสสาวะขุ่นข้น
๘. รักษาอาการโรคเมะเร็งปอด มีอาการปวดต่างๆ โดยไม่ทราบสาเหตุ ให้รับประทาน ต่อไป ๑๐๐-๒๐๐ ใบ

อาการจะหายหมด

๙. รักษาโรคตาทุกชนิด เช่น ตาแดง ตาต้อ ตาหือเลือด
๑๐. รักษาอาการมดลูกหย่อนของหญิงคลอดบุตรใหม่ ได้ผลดี ช่วยให้มีมดลูกเข้าที่เร็ว
๑๑. รักษาโรคความดันโลหิตสูง ความดันโลหิตต่ำ โรคประสาทอ่อนๆ เป็นการสนับสนุนเหตุผลโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้เขียนก็เป็น และรับประทานครั้งละ ๕ ใบเช้า เย็น ๑ วันอาการหน้ามืด มึนหัว หายไป รู้สึกสบาย เบาสมอง
๑๒. สามารถใช้กับสัตว์ได้ จากเอกสารระบุว่าใช้กับไก่ชนหลังชนไก่แล้ว ต้องการให้ไก่ฟื้นจากอาการบาดเจ็บ ให้ไก่กินใบสมุนไพรว่านจิ้งจอก จะฟื้นตัวได้เร็ว
๑๓. ใบแห้งขยี้ดื่มแทนน้ำเปล่า จะช่วยให้หายจากโรคได้เร็วขึ้น
๑๔. ช่วยลดไขมันหน้าท้อง ไขมันในเส้นเลือด และช่วยลดคอเลสเตอรอลในเส้นเลือด

ฯลฯ

รายละเอียดในการรักษาแต่ละโรค

๑. โรคกระเพาะอาหารเป็นแผล รับประทานครั้งละไม่เกิน ๗ ใบ วันละ ๒ ครั้ง รับประทานติดต่อกันจนครบ ๕๐ ใบ
๒. โรคเลือดออกในลำไส้ รับประทานใบสด ๒-๑๓ ใบ หรือคั้นเอาน้ำวันละ ๒ เวลา
๓. โรคเกี่ยวกับเป็นบิด รับประทานครั้งละไม่เกิน ๗ ใบ วันละ ๒ เวลา ติดต่อกันประมาณ ๑๐๐ ใบ
๔. โรคตับอักเสบ คอฟอก รับประทานครั้งละ ๓-๔ ใบ วันละ ๓ ครั้ง ติดต่อกัน จนครบ ๑๕๐ ใบ
๕. โรคไตอักเสบ ปวดเป็นประจำ รับประทานครั้งละ ๓-๔ ใบ วันละ ๓ ครั้ง ติดต่อกันจนครบ ๓๐ ใบ
๖. อาการท้องไส้ไม่ปกติ รับประทาน ๗-๑๔ ใบ ๒ ครั้งหาย
๗. ปวดเมื่อยตามร่างกาย รับประทาน ๗-๑๔ ใบ ๒ ครั้งหาย
๘. อาการปัสสาวะแสบ ปัสสาวะเป็นเลือดรับประทาน ๑๔-๒๑ ใบ โดยคั้นเอาน้ำขึ้นๆ มารับประทาน

๙. โรคตาแดง รับประทาน ๗ ใบ และบด ๓ ใบปิดที่ตาเวลานอน ๑ คืนจะหาย
๑๐. โรคความดันสูงจะลดทันทีเมื่อรับประทาน ๕-๙ ใบ
๑๑. แก้กษัยหอบหืด ผู้ชายรับประทานวันละ ๗ ใบ ผู้หญิงรับประทานวันละ ๙ ใบ ภายใน ๙๐ วัน
อาการลดลง
๑๒. ใช้กับสัตว์ เช่น ไก่เหงา เป็นอหิวาห์ หรือนิวคลาสเซิล ให้ไก่กิน ๒-๓ ใบ ไก่ชนแล้วให้กิน ๒-๓ ใบ
(น่าจะประยุกต์ใช้กับสัตว์อื่นได้)
๑๓. ถ้าใส่อุดตัน กินครั้งละ ๗-๑๔ ใบกินควบกับใบ “เมอโลง” (สมุนไพรเวียดนาม) ขณะรับประทานอาหาร
ระยะเวลา ๑-๒ เดือนก็จะหาย
***หมายเหตุ การรับประทานหรือกินใบสมุนไพรให้กินก่อนอาหารเสมอ

นอกจากนี้ยังสามารถ ใช้แก้โรคท้องเสีย กระเพาะอาหารอักเสบ ลำไส้อักเสบ ไช้ข้ออักเสบ คออักเสบ
ตกเลือด รักษาแผล ป้องกันโรคในสัตว์เลี้ยง แก้อาการท้องเสียในสุกรและสุนัข และอหิวาต์ในไก่และเป็ดได้อีกด้วย

การขยายพันธุ์ การขยายพันธุ์เพียงตัดยอดหรือชำต้นเป็นข้อๆ ปักชำลงดินก็เกิดรากใหม่ประมาณ ๗-๑๐ วัน
ตั้งตัวได้เร็วแล้ว ย้ายลงปลูกในกระถาง ใส่ปุ๋ยคอกและดินใบก้ามปู ขอบแดดรำไร (แสง 60%) รดน้ำทุกวันก็จะเจริญ
งอกงาม ไม่มีศัตรูพืช โดยเฉพาะเพลี้ยแป้งกินใบ

ที่มาโดย : ศูนย์วิจัยสมุนไพร northherb@pharmacy.cmu.ac.th
หนังสือสมุนไพรและสุขภาพ.
สรรพคุณของต้นสมุนไพร จากเอกสาร อานอย ๒/๙/๑๙๙๕ ถ่ายทอดจาก ต้นฉบับจริงปรับปรุงบางส่วน